ION ARAMĂ

STĂPÎNUL OCEANULUI

ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

387

387

ION ARAMĂ

Stăpînul oceanului

ALEXANDRU MIRONOV

PERFORMANŢĂ CIUDATĂ

PREA DEVREME

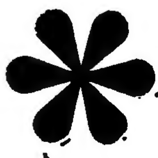
Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: NICU RUSSU
Desene interioare: AUREL BUICULESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

NOTA BIOGRAFICĂ

Născut în 1936 la București, Ion Aramă a absolvit Liceul militar de marină și Facultatea de filologie. Ca redactor al gazetei „Flota patriei", organul Comandamentului marinei militare, a cunoscut în profunzime viața marinarilor, din care s-au inspirat cele opt volume (versuri, nuvele, povestiri și un roman) pe care le-a publicat pînă în prezent. În anii 1966 și 1967 călătorește cu nava-școală „Mircea" în Mediterana și Atlantic, vizitează diferite porturi și-și adîncește cunoștințele despre viața oamenilor mării. Călătoriile cu „Mircea" le-a înfățișat în cartea „Cu bricul Mircea în jurul Europei", apărută în 1970 la Editura militară.

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XVII
1 ianuarie 1971

ION ARAMĂ

Stăpînul oceanului

I

Doctorul Sid deschise ochii. Văzu mai întîi cerul albastru, apoi aripa unui pescăruş ca un fulger şi, în cele din urmă, o faţă roză, cu bărbuţă ca de ţap şi nas enorm, aplecîndu-se asupra lui :

— În sfîrşit ! Credeam că trebuie să comand un coşciug.

— Unde sînt ? Ce s-a întîmplat cu mine ?

— Ştiu doar atît : nişte pescari te-au găsit zăcînd pe plajă, te-au crezut mort şi au vrut să anunţe poliţia. M-au întîlnit pe mine şi i-am făcut să-şi schimbe gîndul...

— Cine eşti dumneata ?

— Johansen, medic la spitalul din cartierul de vest.

— Încîntat de cunoştinţă, spuse doctorul Sid. Mi se pare că este momentul să mă prezint şi eu. Numai că în cazul meu nu-i aşa de simplu...

— Stai liniştit deocamdată. Nu-i nici o grabă. Trebuie să-ţi vii în fire mai întîi. După aspect s-ar zice că eşti absolut teafăr. Locuieşti aici, în Capetown ?

— Nu, sir. Dacă stau să mă gîndesc bine, e prima dată în viaţa mea cînd calc în oraşul ăsta.

— Începe să devină interesant. Ce mai titlu pentru ziarele de scandal ! Un om care vine pentru prima oară în Capetown, găsit pe plajă în comă... Uite, domnule...

— Sid. Doctor Sid.

— Uite, doctore Sid. Nici eu nu am o părere prea bună despre poliţie, aşa că fii fără teamă. Poţi să-mi spui povestea dumitale fără prea multe ocolişuri. Mă interesează întîmplă-

rile stranii. La o sută de metri de aici se află o cabană pentru turiştii singuratici. O să bem o duşcă şi o să te ascult...

— Abia aştept să-mi deschid sufletul, sir. Sînteţi primul om de pe pămînt, în afară de... hm, sînteţi primul om cu care vorbesc după doi ani de zile. Şi, dacă mă mai pot încrede în vechea mea capacitate de a preţui oamenii, păreţi un om cumsecade. N-aş încredinţa oricui povestea mea.

— Pentru un medic, arta de a asculta o mărturisire face parte din profesie. Hai să mergem. Azi e ziua mea liberă, iar dumneata eşti un pacient de excepţie. Ţine-te de umărul meu.

Doctorul Sid se ridică, încă ameţit. Îşi scutură hainele albe şi rîse stînjenit:

— N-am nici un ban la mine, sir. Acolo de unde vin eu, nu era nevoie de aşa ceva.

— Nu te gîndi la asta. Eşti invitatul meu, doctore Sid. Hai, încetişor. Pulsul e normal. Nu te grăbi, timp este berechet. O să-mi povesteşti pe îndelete despre locul acela ciudat unde ai stat doi ani de zile şi unde banii n-au nici un rost.

II

— Am navigat zece ani pe vasul-şcoală „Paloma", începu doctorul Sid cu ochii ţintă la cuburile de gheaţă din pahar. În răstimpul ăsta nu mi s-a întîmplat nimic demn de a fi amintit măcar într-o scrisoare către bătrîna mea mătuşă. La începutul verii, elevii şcolii navale treceau schela navei aducîndu-şi cu ei sacii marinăreşti. Îmi plăcea să-i privesc cum veneau — înăltuţi, blonzi şi surîzători, cu mişcări de domnişoară; ştiam că la începutul iernii vor pleca înnegriţi de soarele şi vînturile largului, încărcaţi de mărunţişuri cumpărate în timpul voiajului, cu pas apăsat şi palme tăbăcite, folosind expresii pitoreşti din diferite limbi vorbite în ţările cu ieşire la mare. În călătoriile astea mă bronzam şi eu, mai scoteam cîte o măsea vreunui fost amator de dulciuri, jucam tabinet cu căpitanul în timp ce briza constantă ne împingea înainte cu două sute de mile în douăzeci şi patru de ore, cîntam la chitară sau îmi rînduiam colecţia de ilustrate. Monotonia bordului, sir, cred că vă daţi seama.

Singura chestie mai importantă în aceşti zece ani a fost o operaţie, mai bine zis o grefă; unul dintre marinarii vasului şi-a prins mîna în angrenajul vinciului, care i-a retezat-o ca

un cuțit, și eu i-am făcut-o la loc de nu s-a mai cunoscut. E drept că pentru asta a trebuit să-i transplantez pe braț o fîșie de piele de pe coapsă, dar am mînă ușoară, sir, și mă pricep la grefe. În colegiu mi se spunea că-s un chirurg de mare viitor. Mă visam as în grefe pînă am prins gustul călătoriilor și m-am îmbarcat pe „Paloma", unde făceam de toate: scoteam măsele, operam cazurile de apendicită acută declanșate în largul mării, lecuiam guturaiuri și injectam vitamine contramaistrului, care suferea de reumatism. O viață dulce de tot, sir. Mă întrebam dacă nu cumva așa o să-mi meargă pîn'la pensie, ca în acești ani de plictiseală fericită.

Băiatul acela cu mîna retezată avea un frate reporter la o revistă de mare tiraj. Cînd ne-am întors din cursă, după vreo două luni, mîna se vindecase complet, dar reporterul a aflat întîmplarea și a vrut să mă recompenseze în felul lui: la o săptămînă după sosirea noastră acasă, povestea mîinii retezate și fotografia mea în ținută de ceremonie s-au răspîndit în Europa, Africa și America într-un milion de exemplare. Deși nu voiam să mă despart de mare, celebritatea asta îmi făcea plăcere, fără să-i bănuiesc urmările. În primăvara următoare, toată lumea uitase întîmplarea; atenția opiniei publice era îndreptată spre evenimentele din Orientul Apropiat, iar eu mi-am continuat slujba pe „Paloma" ca înainte.

În anul acela, 1970, directorul școlii navale a hotărît să facem ocolul Africii ca să învețe elevii rutele depărtate. De la Gibraltar ne-am depărtat mult spre vest, către America, timp de vreo cinci zile, avînd vînt prielnic; în anotimpul ăsta, Atlanticul e relativ liniștit, și navigația se desfășoară la fel de plăcut ca o croazieră de milionari. După cinci zile am luat drumul spre sud, o sută optzeci de grade la compas, urmînd s-o ținem așa două săptămîni încheiate. Ne abăteam binișor de la ruta navelor comerciale, dar asta nu însemna mare lucru. Pierdeam doar ocazia de a răspunde celor trei sirene de salut și de a răguși zbierînd de bucurie că mai există oameni în pustiul acela albastru. Năravuri marinărești, sir...

Am călătorit în liniște cinsprezece zile. Dormeam cu toții pe punte, era din ce în ce mai cald, vîntul slăbise și școtele „Palomei" atîrnau moi în scripeți. Stăteam pînă la cartul al doilea din noapte să spunem povești și să rîdem și să ne uităm la stele. Altă satisfacție nu prea aveam, afară de cele trei filme polițiste pe care șeful mecanic le proiecta cu schimbul în fiecare seară pe ecranul instalat în fața dunetei. Dar curînd m-am

plictisit de ele, învăţasem pe dinafară fiecare pumn şi ştiam clipa în care hoţul e prins. N-au mai fost clienţi şi cinematograful nostru s-a autodizolvat.

În a şaisprezecea seară de la plecare, mai precis pe la miezul nopţii, am auzit vorbă pe dunetă. Am somn uşor, de om care a trăit mult în aer liber, nu fumează şi bea cu măsură, un organism sănătos şi ager, sir, deşi mă apropii de patruzeci de ani. Am auzit vorbă şi am ciulit urechea. Ofiţerul de cart discuta cu comandantul :

— Adineaori s-a recepţionat un S.O.S. din larg, sir. O navă de pescuit cere ajutor medical. Are un bolnav la bord, cineva cu un picior strivit sau aşa ceva. Radistul lor vorbea prost englezeşte.

— Oameni amărîţi, spuse comandantul. Sînt departe ?

— Vreo cincizeci de mile spre vest, sir.

— Ce naiba caută acolo ?

— Pescuiesc sardele, după cîte am înţeles. Nu le-am răspuns nimica şi am trimis să vă cheme.

— Schimbă ruta, hotărî comandantul. Şi transmite-le coordonatele noastre. Să vină spre noi. Pînă-n zori ajungem tocmai bine. Dac-o fi urgent, pornim motoarele şi coborîm cîrpele astea care atîrnă de pomană pe catarge.

E drept, vîntul slăbise de tot şi „Paloma" noastră abia se clintea. Auzii servomotorul timonei huruind. Pe urmă, paşii comandantului şi uşa staţiei radio trîntindu-se. După vreo două minute, iarăşi glasul căpitanului nostru :

— Scoală echipajul să strîngem velele. Pornim cu toată viteza spre ei. E caz grav, viaţa rănitului atîrnă de fiecare minut.

Urmă tărăboiul obişnuit în asemenea ocazii. Soneriile care te scoală şi din morţi. Strigătele contramaiştrilor şi îndemnurile secundului. Lumina albă a proiectoarelor aţintită în sus, spre arboradă. Motorul porni curînd după aceea. Cînd comandantul trimise să mă cheme, eram gata echipat.

— La ordin, sir.

— Te duci la nenorociţii ăia şi le dai ajutor.

— Am înţeles.

Coborîi în cabina mea să-mi iau trusa chirurgicală. Cînd revenii pe punte, telegrafistul îi spunea căpitanului :

— Ne roagă să urgentăm. Ca să scurteze timpul, au trimis spre noi şalupa lor. Omul nu mai are şanse să trăiască pînă-n zori.

— Viteza maximă, porunci comandantul.

După vreo douăzeci de minute, către est zărirăm luminile de poziţie ale unei nave mici : şalupa pescadorului.

— Are viteza unei vedete rapide, comentă ofiţerul de cart.

— Ei, aş ! Pe mare, noaptea, ochiul se înşală uşor, îl contrazise cineva.

— Radiolocaţia nu se înşală, replică rece ofiţerul. Patruzeci de noduri în cap. Viteza unei vedete...

Avea dreptate. Şalupa sau ce-o fi fost se apropia văzînd cu ochii. Vasul nostru stopase maşinile şi acum se auzea bine vuietul subţire al motoarelor ei. Cînd ajunse lîngă bordul nostru, comandantul porunci să se aprindă proiectorul cel mare ca să se vadă la manevră. Îl auzii fluierînd de admiraţie. Eram pe scara de pilot, începusem să cobor pe platformă cînd mi-am aruncat privirea spre şalupă. O numesc şalupă fiindcă n-am alt nume la-ndemînă, dar pînă şi un brigadier silvic şi-ar fi dat seama că aşa ceva nu-i de văzut în toate zilele pe mare. Cabina de plexiglas semănînd cu carlinga unui reactor, lungă şi ascuţită ; catargul gros, aplecat pe spate, din bare de aluminiu, construit ca turla unei sonde ; puntea din lemn acaju, iar la prova un tun mic pentru harpoane, instrument atît de obişnuit pe navele de pescuit balene, dar care nu-şi avea locul pe această săgeată stacojie strălucitoare.

— N-ar strica să-ţi pui şapca de gală, mă sfătui bunul căpitan de pe „Paloma". Cred că au vreo doamnă la bord. Atîta lustru, zău, pe un vas de pescuit...

Dar şalupa dădu un semnal scurt şi poruncitor din sirenă, şi mă grăbii să cobor.

— Succes ! îmi ură căpitanul.

Ridicai privirea spre el ca să-i răspund. Aplecat pe balustradă, zîmbitor şi cărunt, aşa mi-a rămas în minte bunul căpitan de pe „Paloma".

Marinarul de pe şalupă, o figură de arab frumos, cu dinţi strălucitori şi mustaţă, purtînd un costum alb imaculat şi şapcă de iahtman, îmi luă trusa şi întinse mîna cealaltă drept sprijin, bolborosind ceva. Cred că-mi ura bun sosit şi-i răspunsei cu amabilitate. După aia marinarul trînti un salut măreţ căpitanului şi dezlegă parîma de nailon. Sirena sună iarăşi scurt şi era cît p-aci să cad peste bord, fiindcă şalupa se smucise înainte fără veste, pornind peste valuri ca o săgeată. Intrai în cabina de plexiglas să mă interesez de starea rănitului, dar primii un răspuns evaziv, un fel de „hm, hm, de fapt, o să

vedeți acolo, doctore" ; la timona șalupei stătea un arab, parcă frate geamăn cu primul, cu mustață și haine albe și șapcă de iahtman, un ins cu totul taciturn și lipsit de bunăvoință, care răspunse la fel de neprecis la întrebările mele politicoase despre navă, despre portul de origine și despre rezultatele pescuitului în ocean. Văzîndu-l așa de tăcut, renunțai la conversație și începui să fac în minte planul : cum o să urc la bord sub privirile îngrijorate ale pescarilor, cum o să consult bolnavul acela căruia, desigur, i s-a dat un prim-ajutor cu totul contraindicat — ca de obicei în cazuri de-astea...

Încercai să anticipez înfățișarea navei, dar șalupa care mă ducea acolo contrazicea tot ce știam eu despre aspectul unui vas de pescuit. Așa că mă lăsai păgubaș și-mi ațintii privirea înainte, către luminițele ivite în depărtare. Nava aceea venea, firește, în întîmpinarea noastră ca să scurteze din timp. Am făcut această reflecție cu glas tare, dar omul de la timonă nu-mi dădu nici o atenție ; îl auzii pe celălalt ieșind pe punte și înțelesei că se pregătea de acostare.

Șalupa ocoli nava, care se oprise, și, pe cînd ne apropiam de ea prin babord, începu deodată să se lumineze de ziuă, brusc, cum se întîmplă la tropice. Curînd avui în față un iaht drăguț, cu bordajul alb și suprastructura galbenă ca lămîia. Căpitanul sau stăpînul vasului, un tip impozant, cu șapcă albă și pipă și cămașă de tricot, stătea rezemat de balustradă și se uita la noi. Șalupa se lipi de platforma scării de pilot. Ieșii din cabină să-l salut pe omul acela. Îi distingeam acum trăsăturile : fața energică, încadrată de favoriți cărunți, ochii pătrunzători, nasul drept, poate puțin cam mare, bărbia fermă. Urcai ajutat de arabul din șalupă, și cum pusei piciorul pe platformă șalupa țîșni înainte, către macaraua care o aștepta. În aceeași clipă, în pîntecele vasului motoarele începură să vuiască. Urcai scara și mă oprii în fața căpitanului.

— Doctor Sid, chirurg de pe „Paloma", mă prezentai. Unde-i pacientul ?

— Încet, doctore, spuse omul cu pipă. Deci dumneata ești doctorul Sid ?

— Mă cunoașteți de undeva ? întrebai mirat.

— Din ziare. Se spune că ești un adevărat maestru în transplanturi.

— Presa exagerează totdeauna, spusei cu modestie.

Omul cu pipă îmi întinse mîna, o mînă puternică, frumoasă și fierbinte :

— Eu sînt doctorul Nadir.

Mă înclinai politicos, strîngînd mîna aceea fierbinte. Numele nu-mi era necunoscut ; îl văzusem pe prospectul unui preparat cosmetic oarecare.

— Celebrul doctor Nadir ? îl întrebai.

— În persoană. Laboratoarele Nadir aduc fericirea şi sănătatea în casele din şaizeci şi două de ţări. Între altele, eu am fabricat alifia contra ridurilor, preparată pe baza unui extract din epiderma stelei de mare.

— Sînt încîntat că vă cunosc, sir. Aş fi şi mai încîntat dacă m-aţi duce îndată la rănitul dumneavoastră. Unuia ca el nu i-ar fi de mare folos alifia contra ridurilor. Orice clipă e preţioasă. Unde i pacientul ?

— Ascultă, vrei să dai impresia că vocabularul dumitale se reduce la afurisita asta de întrebare, „unde-i pacientul ?", rîse doctorul Nadir. N-am nici un pacient. Doar bucătarul meu dacă vrei să-l vezi şi să-i torni o găleată de apă rece peste mutră. S-a cam întrecut cu băutura aseară. Ştii, era ziua lui de naştere.

Mi se făcu negru înaintea ochilor. Omul acesta îşi bătea joc de mine !

— Lăsaţi poveştile ! strigai. Vreau numaidecît să văd rănitul. Iar dacă totul n-a fost decît o glumă proastă există legi internaţionale care...

— Apropo de legi internaţionale, spuse doctorul Nadir cu voioşie. Ahmed, dă-mi aparatul !

Un marinar oacheş, parcă frate cu cei din şalupă, dar arătînd şi mai voinic, se apropie cu un mic aparat de emisie-recepţie în genul celor folosite de poliţişti. Doctorul Nadir îl potrivi din butoane şi spuse în microfon :

— Căpitanul „Palomei" să vină la aparat !

— Imediat, se auzi glasul telegrafistului nostru.

După o pauză scurtă, glasul căpitanului :

— Vă ascult, domnule.

— Mulţumesc, căpitane. Aveam mare nevoie de un chirurg iscusit. Nu-l mai aştepta că e zadarnic. Trebuie să-ţi continui drumul fără el. Îţi doresc vînt bun şi călătorie plăcută !

Făcui o mişcare iute spre doctorul Nadir, dar Ahmed îmi puse mîna-n piept şi mă împinse uşurel înapoi. Din aparat se auzeau blestemele bunului căpitan de pe „Paloma". Soarele tropical, care tocmai răsărise de undeva, din spatele meu, pu-

nea reflexe trandafirii pe fața bine bărbierită și bine dispusă a stăpînului lui Ahmed. Cînd căpitanul meu se opri o clipă din blesteme, ca să-și tragă răsuflarea, doctorul Nadir spuse liniștit :

— Nu te mai osteni cu amenințările. Nu-i stilul meu să dau înapoi ce am luat odată. Și te rog să nu folosești stația timp de două ore. Sau dacă vrei, n-ai decît să încerci. Aparatele mele de bruiaj lucrează pe aceeași lungime de undă. Strigă cît poftești vreme de două ore, fii sigur că nimeni n-o să priceapă nimic. Pe urmă nu mă mai privește ce faci. Încă o dată, mii de mulțumiri.

Închise aparatul și-mi făcu cu ochiul.

III

— Asta-i piraterie, pedepsită aspru în toate țările lumii, strigai. Și în definitiv ce vreți de la mine ? Încotro se îndreaptă nava ? De ce m-ați sechestrat aici ? De ce naiba a trebuit să...

— Domol, tinere, îmi spuse. Prea multe întrebări deodată. Dacă ești cuminte și înțelegător, o să-ți răspund la tot ce vrei să știi. Dacă nu, o să-ți tai o ureche și o s-o păstrez în spirt, pentru colecția mea cu amintiri de la băieții obraznici.

Împlinisem treizeci și cinci de ani, sir, și absolvisem Colegiul național de chirurgie cu medalie de argint. Nimeni pînă acum nu mă mai tratase în chipul acesta revoltător. Mă năpustii spre el, dar Ahmed era, ca totdeauna, la post. Mai puternic decît mine, recunosc. Mă puse la respect cît ai zice pește, ba cred că exagera puțin, mă apucase de gît și, dacă stăpînu-său nu l-ar fi domolit după o clipă...

— De ce nu înțelegi ? îmi spuse el calm. Ești pe nava mea, oaspetele meu, cinci sute de kilometri ne despart de primul port, iar ca s-ajungi înot pînă la „Paloma“ ți-ar trebui două zile și două nopți. Asta dacă ai avea rarul noroc să nu nimerești în stomacul unuia dintre rechinii care mișună pe aici. Un om rezonabil n-ar face-o atîta pe nebunul. Mai bine să fim prieteni. De acord ?

Simțeam brațele lui Ahmed strivindu-mi coastele. Mi se tăiase răsuflarea și tîmplele îmi vuiau. Răspunsei cu ultimele rămășițe de putere :

— Da, mă predau.

La aceste cuvinte, Ahmed mă lăsă de-a binelea, ba îmi ajută să-mi pun hainele în ordine și-mi ridică de jos șapca

mea elegantă cu emblema școlii navale. Mă gîndii că, într-adevăr, orice împotrivire este inutilă și că trebuie să-mi păstrez forțele pentru o împrejurare mai favorabilă. Mă prefăcui supus și încercai chiar să zîmbesc :

— La ordinele dumneavoastră, sir.

— Așa da, doctore Sid, se lumină noul meu patron. Încep să mă conving că ești băiat inteligent. De altfel, n-ai încotro. Te afli în mîinile mele. Poliția din țara dumitale n-are ce căuta pînă aici. În paranteză fie zis, nu mă supun nici unei poliții din lume, iar vasul meu „Croco"-2 este proprietate particulară. Fac ce vreau la bordul lui, și nimeni nu mă poate trage la răspundere.

— Se poate asta în plin secol douăzeci ? mă mirai.

— În lumea asta, totul e posibil, spuse doctorul Nadir, și ochii lui cenușii străluceau în chip ciudat. Cel puțin pentru mine, doctore Sid. Îmi place să mă simt atotputernic. Și sînt, într-adevăr, așa.

— Înțeleg. Dar, pentru Dumnezeu, exlicați-mi, sir, cu ce vă ocupați în afară de alifiile contra ridurilor ?

— Dacă-ți răspund acum, n-ai să-nțelegi mare lucru. Trebuie mai întîi să vizitezi nava.

— Sînt prizonier, deci mă supun.

— Prizonier ! ? Nu-mi place acest cuvînt. Și nu e cazul să-l folosești în legătură cu persoana dumitale. Deocamdată ești oaspete, iar la sfîrșitul acestei zile vei fi, nădăjduiesc, colaborator. Am mare nevoie de colaboratori pricepuți, doctore Sid. Mă ocup cu un lucru prea important ca să poată fi înfăptuit de un singur om. Fie el și atotputernic.

După acest logos, presărat cu pufăituri din pipă și gesturi grandilocvente, doctorul Nadir mă luă de umeri cu o curtenie suspectă și mă conduse spre prova. Nu pot să afirm că în clipa aceea îmi era prea simpatic acest om, care intervenise atît de brutal în destinul meu, mă bruftuluise după pofta inimii și mă sechestrase pe vasul lui ; o colivie de aur, gîndisem atunci privind puntea din lemn de trandafir, de o curățenie dureroasă, balustradele de alamă strălucind în soare, vopseaua de pe mecanisme întinsă atît de bine încît semăna cu lacul de pe caroseria automobilelor. Era firesc să mă lase rece tot fastul navei și toată politețea acestui bărbat frumos și cărunt, dar n-aveam de ales : făgăduisem să mă supun și, cînd respiram, simțeam un fel de jenă în partea stîngă de la îmbrățișarea viguroasă a lui Ahmed. Îl urmai pe doctorul Nadir spre prova, fără să

manifest o curiozitate deosebită, deși în sinea mea ardeam de nerăbdare să aflu ce se petrece aici. Îl urmai și trebuie să recunosc că în toată cariera mea de om al mării n-am mai văzut ceva care să semene cu „Croco"-2. Da, sir, e un vas al naibii de interesant, pe care orice șantier naval s-ar mîndri să spună că l-a construit. Doctorul Nadir făurise în spațiul iahtului său de tonaj mijlociu un institut medical dotat cu ultimele cuceriri ale tehnicii.

— Laboratorul, spuse el cu mîndrie și deschise ușa glisantă, de sticlă polarizată, prin care se cernea o lumină egală.

Încercai să-l ironizez :

— Vă ocupați cu alchimia ?

— Între altele, zîmbi și mă conduse către o instalație care semăna cu un cazan de locomotivă. Ce zici de refrigeratorul meu ?

Ce era să zic ! ? Închipuiți-vă un cilindru cu diametrul unui stat de om, alb ca laptele, cu geamuri rotunde din loc în loc și în interior, în dreptul geamurilor, termometre cu gradații de la zero în jos. Îmi aruncai ochii spre unul dintre aceste termometre : minus optzeci de grade !

Doctorul Nadir îmi explică binevoitor : obținea această temperatură prin răcire cu heliu lichid ; aparatul fusese pus la punct acum doi ani și valora cam cît trei „Mercedes"-uri de ultimul tip. Printr-o ferestruică se vedeau cîteva borcane farmaceutice conținînd niște forme incerte.

— Țesuturi vii congelate, spuse simplu doctorul. Pentru grefe. Poate ai auzit de experiențele recente : broaște răcite la minus cincisprezece grade și înviate după aceea. Eu merg mai departe și cu rezultate mai mult decît încurajatoare. Știm prea puține despre natură, doctore Sid. Ea mai ascunde multe secrete și le dezvăluie numai celor perseverenți.

Îi dădui dreptate și-mi rotii privirea prin laboratorul spațios, cu pereții acoperiți cu lac alb. Pe masa principală de lucru trona un minunat microscop, iar lîngă el un aparat electronic de analize, ceva-ceva mai mare decît o mașină de scris, cu un sistem de beculețe de control și deasupra un sul de hîrtie pe care se comunicau rezultatele. Între el și microscop, printre lame cu preparate și sticluțe de diferite culori, un bigudiu ! Un simplu bigudiu, dar cît umaniza el această atmosferă severă, academică ! Doctorul Nadir îmi observă privirea, îl luă cu o mișcare iute și-l ascunse în buzunar. Ardeam de nerăbdare să dau glas întrebării care îmi stătea pe limbă, dar, amintin-

du-mi de bunul căpitan al „Palomei", de presupunera lui că pe nava asta s-ar afla şi o doamnă, mă gîndii la situaţia mea umilă de ostatic aflat fără speranţă la cheremul unui personaj straniu, straniu ca tot ce mi se întîmplase din clipa coborîrii mele pe şalupa rapidă a iahtului „Croco"-2.

— Partea cea mai interesantă rămîne tot refrigeratorul, spuse el, preocupat să-mi distragă atenţia de la obiectul acela feminin, absolut banal, dar a cărui prezenţă era cel puţin uimitoare în împrejurările date. Ciocăni cu arătătorul în geamul cu chenar de brumă al aparatului şi declară : Într-o bună zi o să mă bag singur într-un compartiment de ăsta, o să reglez automatele şi peste o sută de ani o să mă trezesc la fel de voios şi bine bărbierit ca la începutul experienţei.

Îl privii cu uimire, întrebîndu-mă dacă nu cumva aveam în faţă un nebun, dar doctorul Nadir îşi continuă netulburat explicaţiile, arătîndu-mi un separator centrifugal modern şi un radiant cu infraroşii, mă puse să arunc o privire în ocularul microscopului care mărea de zece mii de ori, pe urmă dădu la o parte uşa glisantă a unui dulap întins pe un perete întreg şi-mi arătă zeci de reactivi necesari analizelor. Borcane, sticluţe, mojare, retorte de diferite mărimi, cu etichete în culori variate, mă făcură să mă gîndesc la farmacia în care lucrasem o vreme ca să-mi rotunjesc bursa modestă de student la medicină.

— Să mergem la sala de operaţii, spuse, în sfîrşit, ghidul meu. Am mai putea trece şi prin alte compartimente, dar vreau mai întîi să-ţi arăt aceste alfa şi omega ale afacerii mele ; laboratorul, sala de operaţii şi observatorul oceanic. Restul sînt un fel de anexe, care trăiesc pe seama acestora trei...

O luă înainte, cu mersul lui grăbit, spre pupa vasului. Îl urmai. Intrarăm într-un coridor lung, bine luminat, căptuşit cu un covor moale ca buretele, coborîrăm o scară şi ne oprirăm în faţa unei uşi cam fistichii, cu colţurile rotunjite ca la porţile etanşe de pe submarine, cu o lampă de avertizare, acum stinsă, pe care scria cu litere roşii : „Nu intraţi ! Se operează !" Doctorul Nadir apăsă pe nişte butoane şi aşteptă intrarea în funcţiune a unor motoraşe electrice cu zumzet discret ; peste cîteva clipe se auzi un declic şi uşa lunecă într-o parte ; mai tîrziu aveam să aflu că sala de operaţii este ca o uriaşă minge de fotbal suspendată într-un bazin, unde un complicat sistem electronic îi asigură în permanenţă poziţia orizontală şi o fereşte de şocurile pe care nava le-ar primi de la valuri.

— Vreau să-ți spun că în privința dotării tehnice camera asta nu-i mult mai prejos decît o capsulă cosmică, spuse doctorul Nadir după ce intrarăm. Observi ce răcoare plăcută? Iarna și vara, la orice oră, optsprezece grade. Aer pur, cu temperatură constantă și absolut steril. Chiar microbii pe care i-ar aduce cineva din afară pe haine, pe mîini sau pe tălpile pantofilor sînt distruși încă de la ușă, cu ajutorul ultravioletelor. În clipa asta poți fi liniștit, doctore Sid. În afară de flora microbiană din propriile dumitale intestine, nici un alt microorganism nu se găsește în preajmă. Ești mai steril decît un cosmonaut care coboară pe Lună, dacă-mi dai voie să fac o comparație.

Sala părea mai mare decît i-ar fi îngăduit dimensiunile ei reale, dar aceasta se datora folosirii judicioase a spațiului, precum și formei ei sferice. Doctorul Nadir se apropie de masa de operații din centrul încăperii și-mi făcu cîteva demonstrații, foarte mîndru de ea. Datorită unor articulații suple, instalația aceasta de crom și mase plastice putea lua orice poziție, de la orizontală și pînă la înclinarea confortabilă a unui scaun dentar. Deasupra ei, pe plafonul emisferic, ca o boltă de biserică bizantină, sclipea o mare lampă fluorescentă, pe care doctorul o aprinse și o stinse de cîteva ori la rînd, apoi îmi arătă boilerul pentru instrumente, dulapul din sticlă cu ustensilele chirurgicale strălucind, aparatul de respirație artificială — totul la nivelul unui spital ultramodern. Eram din ce în ce mai nedumerit. Doctorul Nadir îmi citi întrebarea mută din ochi și-mi explică, instalîndu-se cu plăcere în fotoliul-masă de operații înclinat la o poziție convenabilă :

— Să-ți spun cîte ceva despre mine, dragă prietene. Ai aflat că mă numesc doctorul Nadir. Trebuie să mai adaug că am urmat facultatea de medicină generală la Paris, m-am specializat în chirurgie și în ultimii ani am asistat la operațiile unui oarecare doctor Barnard din Capetown, dac-ai auzit de el.

— Dar e o somitate ! strigai. Și ultimul ignorant a auzit de Christiaan Barnard, marele binefăcător al omenirii, pionierul grefelor cardiace...

— Da, al grefelor cardiace, murmură doctorul Nadir. Poate ești la curent și cu ultimele planuri de viitor pe care doctorul Barnard le-a destăinuit ziariștilor...

Mă fulgeră o idee îngrozitoare, care arunca o anumită lumină asupra instalațiilor de pe „Croco" 2.

— Transplantul de creier..., șoptii.

— Ești perspicace, spuse mulțumit doctorul Nadir. Ei bine, asta-i ideea lui Barnard. Cred că i-a venit pe cînd grefa cardiacă era un simplu vis, un subiect de roman fantastic. A fost destul ca Barnard să reușească primul transplant de cord ; zeci de chirurgi din America și Europa au pornit la vînătoare de pacienți, ziarele s-au umplut de poze cu bătrînei zîmbitori, domnul X mîngîindu-și cîinele, domnul Y fumînd prima țigară după operație, moșneagul cu inimă de fecioară și altele de acest soi. Curînd chirurgii cu veleități de vrăjitori ai bisturiului vor căuta indivizi dispuși să-și schimbe scăfîrlia cu alta mai brează, după care să vezi publicitate : domnul X rostind prima silabă gîndită cu mintea altuia, domnul Y dezlegînd cuvinte încrucișate... Pofta de glorie este o primejdie pentru știință, doctore Sid.

Îi răspunsei ceva în sensul că nu pofta de glorie, ci dorința de a-și ajuta semenii este mobilul unui chirurg adevărat. Iar pentru asta, adăugai, nu-i neapărată nevoie de un vas misterios și de amenajări inspirate din romanele fantastice.

— Vreau să scap de publicitate, îmi explică răbdător doctorul Nadir. Asta-i unul dintre motivele izolării mele. Publicitatea te împiedică de la realizări geniale, dragul meu. Și mai e un motiv, mult mai puternic : oceanul. Nu mă pot despărți de ocean. El e pasiunea și țelul cercetărilor mele. Te chem să-mi fii asistent și aliat în această temerară întreprindere...

— Numai după ce-i voi afla bine scopurile, îl avertizai.

— N-ai încredere în mine ?

— Încredere ! strigai. Un om care se ascunde pe un vas împreună cu un arsenal medical fără pereche ; un cosmetician care are la îndemînă o sală de operații perfectă ; un conducător care-și angajează colaboratorii prin mijloace piraterești, ce încredere poate inspira un asemenea personaj ?

— Ei bine, mă silești să ridic, mai devreme decît aș fi vrut, vălul de discreție care-mi acoperă planurile. Doctore Sid, vreau să duc mai departe gîndul lui Christiaan Barnard...

— Transplantul de creier ?

— Întocmai.

Mă gîndii pentru a doua oară că mă aflu în fața unui nebun. Creierul e organul cel mai complex, cel mai puțin cunoscut, cel mai greu de studiat ; moartea unui organism începe cu celula nervoasă, al cărei metabolism nu-l cunoaștem în profunzime ; există atîtea fenomene cerebrale inexplicabile — tele-

patia, de pildă, — şi acest om, cu corabia lui caraghioasă, cu bigudiuri lîngă microscopul electronic, cu marinari voinici care nu ştiu să dea bună ziua, vrea să grefeze un creier !

— Dumneata eşti de vină, doctore Sid, spuse. Te-ai repezit să afli prea multe lucruri deodată şi ai ajuns să nu mai recepţionezi nimic. Intenţia mea era să ţi le dezvălui treptat, ca să te obişnuieşti cu ideile cele mai îndrăzneţe şi să accepţi, pe rînd, lucruri care ies tot mai mult din rutina manualelor şcolare. Timp ar fi fost destul pentru asta ; dar, dac-am început-o, să mergem pînă la capăt. Vreau să-ţi arăt al treilea element de bază al instituţiei mele — observatorul oceanic.

L-am urmat, pregătit sufleteşte pentru orice surpriză. Vine un moment în care, după mai multe lucruri extraordinare, tot ce urmează îşi pierde puterea de a te mai impresiona. Într-un asemenea moment mă aflam atunci, coborînd scările spre pîntecele vasului, în urma doctorului Nadir. Ajunserăm la puntea intermediară şi de acolo încă mai jos, la o adîncime pe care un iaht ca acesta, de tonaj mijlociu, n-ar fi putut s-o aibă ; începui să-mi dau seama că „Croco"-2 este cu totul altceva decît pare, că dimensiunile sale reale nu corespund aparenţelor, iar suprastructura de iaht nu este decît o mică parte, destinată să inducă în eroare. Undeva, în stînga scării, auzii vuietul puternicelor motoare ale generatoarelor care furnizau energie electrică pentru instalaţiile frigorifice şi de climatizare, ventilatoare şi celelalte aparate de la bord ; o inscripţie pe o uşă din faţă îmi vesti că acolo funcţiona distileria care desaliniza apa de mare ; într-o uşă din dreapta se ivi pentru o clipă un cap frumos, brunet, cu mustaţă, deci undeva în preajmă se afla spaţiul de locuit al echipajului. Dar doctorul Nadir părea că obosise să dea atîtea explicaţii ; el cobora rapid, ca omul deprins să facă des aceste drumuri verticale, iar eu, deşi trăisem zece ani pe un vas, abia izbuteam să mă ţin de el.

La al treilea etaj sub punte, ghidul meu se opri triumfător în faţa unei uşi blindate, mă aşteptă să ajung alături de el şi o deschise larg.

Fără voie, scosei un strigăt.

Dincolo de uşă se vedea apa, nimic altceva decît apa, transparentă, verzuie, limpede, cu umbra cîte unui peşte mare traversînd-o în răstimpuri.

— Ieşire la mare, rîse doctorul Nadir, evident satisfăcut de surpriza mea. Ce spui de asta, doctore Sid ?

— Jules Verne, murmurai.

— Meteahna obişnuită a intelectualilor — să raporteze tot ceea ce văd la lucruri aflate din cărţi. Dar, ai dreptate, este ca în Jules Verne. De acolo m-am inspirat cînd am pus să se construiască acest perete transparent. Observare directă, la cincisprezece metri adîncime. Faţă-n faţă cu oceanul, doctore Sid. Începe să-ţi placă, nu-i aşa ? Mai ales că aici, alături, am ceva care nu mai e ca în Jules Verne...

Deschise o altă uşă, în stînga. O sală mare şi răcoroasă, iar de la jumătatea ei încolo un acvariu cam cît o cameră de hotel, plin cu apă pînă aproape de tavan, cu zumzetul pompelor electrice care împrospătau mereu apa. Lumină potolită, rece, albăstruie, curăţenie şi aer umed. Pe peretele din stînga, lîngă acvariu, se aflau rînduite trei costume de scafandru autonom, cu butelii şi măşti de respiraţie, iar alături, puşti de vînătoare submarină, harpoane, pumnale şi un aparat de filmat. Mai văzusem asemenea obiecte, aşa că ele nu mă impresionară prea mult ; în schimb, acvariul mă atrăgea ca un magnet. Mă apropiai de el, sir, şi cred că din clipa aceasta povestea mea începe să fie ceea ce e de fapt : o aventură extraordinară, mai mult un basm decît o întîmplare verosimilă, ceva la graniţa dintre real şi fantastic. Dar asta o s-o înţelegeţi mai la urmă. Trebuie să vă spun că din acvariul acela mă priveau doi ochi mari, rotunzi, deasupra unui cioc de raţă.

— Un delfin ! spusei mirat şi încîntat totodată.

— Da, un delfin, confirmă doctorul Nadir. Am o adevărată slăbiciune pentru animalele acestea simpatice. Pe cel de aici îl cheamă Caro şi, deşi are aparenţa unui peşte oarecare, e foarte deştept.

— Delfinii nu sînt peşti ! strigai fără să mă pot stăpîni.

Doctorul Nadir rămase cu pipa în dreptul nasului şi mă privi cu mirare :

— Bine-nţeles, doctore Sid. Am susţinut eu altceva ? Ar avea haz să-mi ţii un curs despre mamiferele marine, mie, care mi-am dedicat jumătate din viaţă acestui studiu !

Avea dreptate şi nu puteam să-mi iert ieşirea aceasta inexplicabilă. Dar o gafă, odată făcută, nu se mai repară, şi mai bine laşi lucrurile aşa cum sînt. Mă prefăcui că trec peste acest ciudat incident şi, ca să-mi ascund stingherea, bătui cu degetul în geamul gros al acvariului :

— Caro, Caro, ce nume frumos şi ce exemplar reuşit ! Cred că măsoară doi metri şi şaptezeci şi cinci.

— Doi optzeci, preciză doctorul Nadir. A cam slăbit; captivitatea nu-i prieşte. Cui îi prieşte? Îl ţin aici în interesul ştiinţei; poate într-o zi o să-mi arunc o privire prin măruntaiele lui.

Parcă înţelegînd despre ce e vorba, Caro făcu o mişcare imperceptibilă şi trupul lui, mătăhălos la prima vedere, greoi şi împiedicat, lunecă suplu prin apă spre noi.

— Cred că o să fim prieteni, Caro, spusei. Uitaţi-vă, sir, ce privire inteligentă are! Nu m-aş mira aflînd că face poezii.

Doctorul Nadir mă privi cu răceală şi trase din pipă îndelung, chibzuind.

— Eşti spiritual, dragă Sid. Individul de colo are, într-adevăr, o privire inteligentă, tocmai de aceea l-am ales ca obiect al observaţiilor mele. Orice lucru nou pe care-l aflu despre delfini caut să mi-l verific prin observaţii directe. Păcat numai că e în captivitate, ştii bine că asta influenţează negativ studiul. Am găsit eu remediu şi la asta, cel puţin teoretic. O idee grozavă, dar nu-i momentul s-o discutăm acum. Pînă una-alta priveşte: acvariul este prevăzut cu microfoane ultrasensibile, între care unele cufundate chiar în bazin. Două magnetofoane independente, cu celulă fotoelectrică, stau mereu pregătite. La primul sunet emis de cineva din sala acvariilor, fie el delfin, peşte sau orice altă lighioană, sistemul intră automat în funcţiune. Dar te informez că pînă acum n-am înregistrat nici o silabă. Ar avea haz ca tocmai Caro să fie surdo-mut... Dar nu se poate, strigă doctorul Nadir. Delfinii au auzul foarte dezvoltat. Poate nu vrea să emită nici un sunet. Habar n-am. Cert este că lighioanele astea sînt... cum să spun? foarte umane.

— Sau noi sîntem foarte delfinici, spusei. Depinde din ce unghi priveşti lucrurile.

Doctorul Nadir mă privi iarăşi lung, o mirare făţişă adumbrindu-i chipul, apoi se lumină brusc:

— Ştii că ai dreptate? Din punctul lor de vedere, noi sîntem nişte vietăţi greoaie, cu respiraţie atît de deasă încît putem sta sub apă doar cîteva zeci de secunde, nepricepuţi la înot şi cu o formă care contrazice violent hidrodinamica. Dar dacă te gîndeşti prea mult la asta începe să te doară capul. Ţi-ar trebui o mare putere de obiectivare, de abstracţie, ar trebui să lepezi condiţia de om şi să priveşti lucrurile strict din afară, cu o inteligenţă extraumană. Într-un fel, asta şi vreau: să pot gîndi la ocean cu detaşarea pe care ţi-o dă cunoaşterea per-

fectă, totală. Fabric alifii, fac grefe reuşite, dar pasiunea mea, marea mea pasiune e oceanul. Vreau să ştiu totul despre el. Iar delfinii sînt o enigmă a oceanului. Merită să-ţi baţi capul, nu-i aşa ?

Mi se părea că încep să pricep cîte ceva din ideile doctorului Nadir şi i-o spusei şi lui, adăugînd :

— Mă surprind mijloacele folosite. Cred că toate astea, vasul cu instalaţiile lui, acvariul, costă o groază de bani. Oare rezultatele...

— Rezultatele ? strigă doctorul Nadir. Te-ai gîndit vreodată că marea este leagănul vieţii ? Că vietăţile care trăiesc în apă sînt cu mult mai numeroase decît cele de pe uscat ? Ştii că viitorul omenirii, hrana, petrolul, minereurile se află în ocean ? Explorăm Luna, un astru mort, cum îl numesc poeţii, dar dispreţuim sau, în orice caz, nu preţuim cît trebuie acest astru viu, oceanul ! Cine-l va cunoaşte bine îl va stăpîni ; iar cine stăpîneşte oceanul stăpîneşte lumea...

Se apleacă spre recipientul aflat lîngă perete, pescui cu mîna un peşte mărişor şi-l aruncă îndemînatic peste marginea acvariului. Cu sprinteneala care m-a uimit întotdeauna la delfini, Caro sări şi prinse peştele din zbor. Doctorul Nadir rîse satisfăcut ; se vedea că scena asta nu se petrece pentru prima oară. Reînnodai firul discuţiei :

— Oricum, biologia şi oceanografia progresează repede. Se cunosc foarte multe lucruri despre...

— Foarte multe, dar nu totul, replică rece doctorul Nadir. Nu trece an să nu apară în cataloage vietăţi marine nou descoperite. Ştii cîte specii sînt cunoscute în prezent ?

Îi răspunsei cu aproximaţie.

— Ei bine, nimeni nu ştie *cîte specii nu sînt cunoscute*, înţelegi ? Cîte au rămas nedescoperite, neclasate, necatalogate. Peşti abisali cu forme ciudate, microorganisme cu proprietăţi noi, ce spui, doctore Sid ? Dar cred că te-ai plictisit destul în preajma unui bătrîn zănatic şi limbut ca mine, iar apetitul lui Caro mi-a amintit că e ora micului dejun. O să ai prilejul să-mi cunoşti colaboratorii.

Urcarăm pe punte. După răcoarea observatorului oceanic, canicula de afară îmi păru insuportabilă. Doctorul Nadir mă conduse la pupa, sub dunetă, cam deasupra sălii de operaţii şi deschise larg uşa elegantă, semănînd cu intrarea într-o cameră princiară.

Salonul lui „Croco"-2, locul atîtor dezbateri! În stînga, biblioteca din mahon sculptată, cu cristaluri gravate în motive marine; în dreapta, un dulap masiv care slujea și drept bar, iar în centru o enormă masă ovală, înconjurată de scaune cu spătarul înalt, stil vechi englezesc. Domnea o răcoare plăcută, cu o slabă aromă de conifere, și fumul din țigara omului de la fereastră plutea incert, în straturi albăstrui, deasupra mesei. Cînd dădu cu ochii de acest personaj, primul om pe care-l vedeam pe „Croco"-2, în afară de doctorul Nadir și de voinicii arabi, doctorul Nadir afișă un entuziasm exagerat.

— Max, fă cunoștință cu noul nostru coleg și prieten, doctorul Sid. Dînsul e Max, dermatolog și chirurg maxilofacial. Spune-i Max și nu încerca să-i afli celălalt nume. Este condamnat la moarte în contumacie în țara sa pentru crimă sau instigare la sinucidere sau pentru amîndouă, ha-ha-ha!

— Dacă am înțeles bine, sînteți medic? îl întrebai pe domnul Max.

— Spune-i și doctorului Sid povestea ta, hohoti doctorul Nadir. E de-al nostru, n-avem secrete față de el. Hai, Max, curaj!

— Da, sînt medic, spuse domnul Max. Am dăruit iubitei mele, mare amatoare de lux, un guler din blană de jaguar proaspăt omorît. Ca să primească mai în liniște darul, am anesteziat-o în prealabil. Am uitat să adaug că i l-am grefat direct pe piele. Cînd s-a trezit, era bandajată și nu i-am spus de ce. Abia după ce i-am scos bandajul a aflat cum stau lucrurile. A făcut o criză de isterie și s-a aruncat pe fereastră. Neplăcut, foarte neplăcut, mai ales că operația reușise de minune. Medicul poliției și-a dat seama despre ce este vorba și m-a acuzat de bestialitate, conform articolului cutare din Codul penal. Asta am aflat-o la radio pe cînd eram departe, în largul oceanului, și jucam țintar cu doctorul Nadir.

Îl priveam în timp ce vorbea. Avea o față pergamentoasă, uscată, cu o paloare care m-a făcut să bănuiesc că omul meu e de rasă galbenă. O dezmințeau însă forma maxilarelor și mai ales ochii albaștri, cu totul diferiți de ai orientalilor. Arăta ca o corcitură între un danez și un coreean, numai că elementele celor două rase nu fuzionaseră bine, fiecare-și păstra mai departe individualitatea. O ciudățenie, în tot cazul, sir, dacă pe vasul ăsta mai puteau fi văzute ciudățenii.

— Arată-i pozele, Max! strigă doctorul Nadir după ce Max își termină povestea lui fioroasă.

Max scoase două fotografii şi mi le întinse cam în silă.

— Reclama doctorului Nadir, spuse cu ironie. Înainte şi după operaţie.

— Bine, dar cine e celălalt? întrebai privind fotografiile.

— Celălalt? rîse iarăşi doctorul Nadir. Ai acum confirmarea succesului, dragă Max! Din partea unui om absolut obiectiv şi imparţial. Iar dumneata, doctore Sid, fă bine şi uită-te mai atent la conformaţia orbitelor şi la maxilare. Prognatism inferior, cum se zice, nu? Vizibil în ambele poze...

Înţelesei că ambele poze îl înfăţişau pe domnul Max, obiectul unor complicate grefe de piele, care-i schimbaseră cu totul aspectul obrajilor, dar nu-i modificase esenţial conturul oaselor craniului. Maxilarul inferior, ceva mai mare, proiecta bărbia înainte şi dădea feţei un aer temerar şi necivilizat. Fără îndoială că, dincolo de încercarea de a-i ascunde adevărata identitate, doctorul Nadir îl operase şi din plăcerea de a-şi valorifica talentul în chirurgia transplanturilor.

Al doilea personaj nu întîrzie prea mult. Era un ins cu alură de sportiv, cu o dantură splendidă, pe care şi-o puse în valoare îndată ce dădu cu ochii de mine.

— Lume nouă, spuse el bucuros. Era şi timpul să văd, în sfîrşit, un om în menajeria asta plutitoare.

— Spiritual ca totdeauna, comentă doctorul Nadir. Doctore Sid, în clipa asta strîngi mîna celui mai simpatic om pe care l-am întîlnit în ultimii cincizeci de ani. Căpitanul Hess din infanteria marină.

— Fost, corectă căpitanul Hess zîmbind şi mai tare. Am dezertat de pe front. Mă plictisisem de război, i-am explicat şi guvernatorului într-o scrisoare. Nu ştiu dac-a primit-o. Confirmarea de primire trebuia să-mi sosească acasă, la părinţi, dar între timp doctorul Nadir m-a răpit într-un automobil negru, ca-n filmele cu gangsteri...

— Şi-ţi pare rău?

— Trebuie să mă întorc odată şi odată la adevărata mea vocaţie, spuse zîmbind căpitanul Hess. La optsprezece ani am fugit de acasă şi m-am îmbarcat pe o navă-vînătoare de balene. Am navigat cinci ani pe toate mările lumii. În timpul unei escale într-un port african, m-am îmbătat şi vasul a plecat fără mine. M-am trezit fără acte şi sărac ca un şoarece de biserică. Tocmai cînd ajunsesem în pragul disperării, m-a întîlnit un individ elegant, care mi-a dăruit o havană şi mi-a povestit despre plăcerile războiului în junglă. Am învăţat să conduc

o autoamfibie şi i-am învăţat şi pe alţii. Reparam mitraliere. Uneori şi trăgeam cu ele. Cînd au aflat că am fost marinar şi harponier, m-au pus să dresez un delfin care să remorcheze un „om-broască" pe distanţe mari. În timpul unei curse de probă, doctorul Nadir mi-a prins delfinul şi m-a scos şi pe mine, odată cu el, din mare. Mi-a plăcut vasul „Croco"-2 şi m-am făcut căpitan în retragere...

Un om interesant căpitanul Hess ăsta. Mă bucurai că am prilejul să cunosc un veritabil aventurier, aşa cum găseşti numai prin romane. Toţi cei de faţă mă intrigau prin ciudăţeniile lor, într-un fel mă simţeam mic faţă de ei, un burtăverde de duzină, un om cumsecade care a trăit o viaţă monotonă, fără evenimente. Aici, în salonul elegant al navei, uitai pentru o clipă de „Paloma", de colecţia mea de ilustrate care umplea pînă la refuz un geamantan mijlociu, uitasem de trusa mea chirurgicală, pe care marinarul acela arab mi-o luase din mînă, pe şalupă, şi aş fi vrut să stau de vorbă cu căpitanul Hess, dar tocmai cînd mă îndreptam spre el uşa se deschise a treia oară şi în salon intră un fel de zînă, o artistă de cinema, o zeiţă, un manechin de modă parizian sau, în tot cazul, o femeie strălucitor de frumoasă. Buclele blonde care-i încadrau faţa drăgălaşă îmi amintiră imediat de bigudiul din preajma microscopului electronic. Doctorul Nadir se ridică în grabă şi ceilalţi făcură la fel. Femeia salută circular şi se apropie de mine cu mîna întinsă :

— Bun venit, doctore Sid. Te-am văzut cînd ai sosit aici. Sper că o să fim prieteni. Mă cheamă Ana şi sînt prizoniera doctorului Nadir de vreo cinci ani de zile.

— Bravo, miss Ana, spuse linguşitor doctorul Nadir. M-ai scutit de explicaţii incomode. Vreau să adaug, doctore Sid, că ai de-a face cu cea mai încăpăţînată fiinţă din emisfera apuseană. Specialitatea ei este chimia şi, dacă nu era aici în clipa asta, cred că regele Suediei i-ar fi adresat felicitări pentru Premiul Nobel proaspăt obţinut.

— Eşti drăguţ, doctore Nadir. Măcar faţă de străini se cuvine să fii aşa.

Doctorul Nadir nu păru prea impresionat de fraza asta, pe care o socoteam urmarea unei răfuieli vechi între ei doi.

— Chimista noastră ştie să combine şi cuvintele, nu numai cloratul de potasiu, rîse el. Asta n-o împiedică să fie o bucătăreasă excelentă. Cred că arta culinară este expresia supremă a chimiei...

— Sau invers, ripostă miss Ana alungîndu-şi de pe umăr o buclă blondă.

— Este de prisos să vă spun, sir, că am iubit-o chiar din clipa aceea. De o femeie ca ea se poate îndrăgosti oricine — e frumoasă şi spirituală — şi iat-o aici, în compania asta bizară, între un doctor cu idei nebuneşti, un chirurg condamnat la ştreang, un căpitan mercenar şi un oarecare medic de marină răpit în dimineaţa asta de pe vasul lui. Dar femeia părea că se simte la largul ei şi-i trata pe toţi drept nişte camarazi ; n-aş fi pus mîna-n foc, dar în clipa aceea eram înclinat să cred că pentru nici unul dintre bărbaţii de pe „Croco"-2 miss Ana nu nutrea vreo simpatie deosebită.

— Sînt o victimă inocentă ca şi dumneata, doctore Sid, îmi explică ea parcă ghicindu-mi gîndurile. Am fost răpită într-un week-end, pe cînd mă plimbam în larg ; o şalupă frumoasă, cea cu care ai călătorit şi dumneata, mi-a răsturnat iola la cinci mile depărtare de Copacabana, m-a pescuit din valuri şi de atunci prepar tot felul de alifii pe care doctorul Nadir le vinde ca pe realizări proprii.

— Sper că nu te deranjează asta, ziss doctorul Nadir. Dacă nu vrei, nu mai prepara.

— Nu pot să mă abţin. Îmi place chimia şi nu pot sta o zi fără să intru în laborator. Eşti bine venit şi dumneata acolo, doctore Sid. Oricînd doreşti.

Cu mulţumirile cuvenite, mă aşezai la masă. Trebuie să vă spun iarăşi, sir, că povestea începea să mă intereseze ; la urma urmei, iată că mi se întîmplă şi mie ceva diferit de operaţiile de apendicită şi de tabinetul jucat în cabina căpitanului de pe „Paloma" şi, în loc să mă bucur de această şansă unică, mai făceam nazuri ! Îmi alcătuii deci o filozofie mai cuminte : deocamdată să iau parte la viaţa acestor oameni ciudaţi, iar cu prima ocazie s-o şterg. „Paloma" nu putea naviga la infinit fără chirurg !

(CONTINUAREA ÎN NUMĂRUL VIITOR)

ALEXANDRU MIRONOV

— CRAIOVA —

Alexandru Mironov s-a născut în anul 1942. După terminarea studiilor, a fost o vreme directorul unui cămin cultural din Beloț, județul Dolj. Înclinațiile sportive și le-a manifestat ca scrimer, cîștigînd titlul de vicecampion la spadă și ajungînd căpitanul echipei R.S.R., cu care a participat la o serie de competiții internaționale. Actualmente lucrează ca profesor de matematică la Liceul economic din Craiova și este traducător tehnic la Combinatul chimic din același oraș. Povestirile lui publicate acum dovedesc totodată un talent literar, de la care anticipația noastră așteaptă opere care să egaleze recordurile cucerite în sport.

Performanță ciudată

Cuiele încălțărilor mușcau tartanul. Întîi pași numărați minuțios, o plecare ușoară, accelerată, pragul, apoi zborul, desprinderea, eliberarea, un pas convulsionat în aer, speranța și trezirea din aterizare în nisipul gropii ; impasibile tabele cu rezultate se rotesc arătînd stadionului : 7,50 m, 8,00 — de aici încep marii campioni, chiar 8,30 — pretendenții la medalii. Concurs foarte strîns, nume răsunătoare, rezultate mari ; un negru cu coapse prelungi și ochi de gazelă, suplu ca o lamă de oțel — un mare necunoscut —, și-a început elanul, are un fuleu superb, în priviri poartă rugăciuni către toți zeii...

Născut pe astronava discoidală în timpul lunecării printre zonele de echilibru ale cîmpurilor gravitaționale, lui Umbriel i s-au transmis genetic cunoștințe elementare de calcul, mecanică și artă,

și acum — deși biped —, aflat fiind la o vîrstă fragedă, studiază, mergînd de-a bușilea, structura universului în care trăiește. Îl atrag grozav luminițele ce sclipesc pe panourile de comandă, formele ciudate ale aparatelor și, mai ales, îl tentează butoanele și manetele emailate. Se află încă în cea mai tînără perioadă a copilăriei, celulele creierului său sînt acum tare ocupate cu perceperea realității înconjurătoare, mai tîrziu urmează să le pună de acord cu cunoștințele ce i-au fost artificial amestecate cu reflexele necondiționate. Radarul de pe creștetul conic al robotului-dădacă îl avertizează mereu pe lungimea de undă care-i captează întreaga atenție: „Nu ridica maneta! Nu atinge butonul! Nu fă asta! Nu fă cealaltă!" După fiecare avertizare Umbriel uită ce voia să facă, își dă seama de asta, e îmbufnat și-i poartă pică insensibilei dădace. Cei mari sînt foarte ocupați, studiază cu mare atenție o planetă relativ cunoscută pentru ei, care la alte vizite nu prezentase nimic deosebit; acum se pare că acolo se petrec lucruri surprinzătoare: niște obiecte metalice par s-o fi părăsit, îndreptîndu-se spre singurul satelit al planetei, sînt semne că pe scoarța planetei ar exista un soi de vietăți probabil raționale; nu este însă nimic sigur, deoarece înregistrările făcute anterior la viteză normală nu arată nimic, și nu mai filmările cu încetinitorul ridică serioase semne de întrebare. Desigur, pe Umbriel problemele astea nu-l interesează, pe el îl chinuie dorința să atingă o dată, o singură dată maneta degravificatorului, așa cum a făcut-o cîndva șeful expediției, tatăl său, trimițînd o rază albastră și oprind din fugă un meteorit interesant. Simte că raza albastră are legătură cu niște ecuații care i se tot învîrtesc în cap, sub sensibilele-i antene. O idee îl străfulgeră: îl poate păcăli pe robotul-dădacă montîndu-și un ecran care să devieze povețele paralizatoare; și, iată, și-a instalat un mic dispozitiv pe protuberanțele de deasupra frunții, la celulele-antene ale creierului nu-i mai ajung decît niște zgomote vagi, are timp să tragă cu satisfacție de manetă, puțin de tot, robotul a intervenit și a blocat-o, dar el a simțit raza albastră — subțire ca un ac — țîșnind chiar spre globul imens ce se rotește sub astronavă...

...Silueta de abanos a atins viteza maximă, o încordare supremă, a bătut pragul, s-a înălțat, simte, da, acum simte că se va duce mai departe ca niciodată, a rupt un fel de barieră, mușchii lui au depășit posibilul, dar totul durează numai zecimi de secundă, corpul i se face de plumb, se rostogolește în nisip, apucă să înregistreze că a depășit toate stegulețele ce indică marile performanțe; se năpustește afară din groapă...

...Un grup de sunete de joasă lungime de undă a dat semnalul, șeful expediției, savantul Skar-Aot-Sky, își dă seama că nu-i ceva prea grav, probabil tot diavolul de fiu a făcut vreo năzbîtie, e enervat doar că l-a deranjat chiar în momentul în care creierul electronic indica sigur: pe planeta studiată există viață rațională. Între-

gistrează isprava fiului, după o veche metodă pedagogică, aplicată în întreg Universul locuit, îi aplică fiului cîteva argumente descurajatoare mai jos de șale și, dîndu-și seama de direcția în care a acționat aparatul, mormăie prost dispus ceva despre eventuale surprize pe planeta aceea, ca și despre unele necazuri acasă, unde Sav-Vaoth, șeful Departamentului Științific, n-o să-i ierte pozna fiului, care, acum, după cum susține, arborează cea mai nevinovată înfățișare cu putință.

...Sub privirile stupefiate ale milioanelor de spectatori și telespectatori, un superb atlet negru face tumbe în delir, în timp ce tabela de rezultate se învîrte implacabil, prezentînd cel mai stupefiant rezultat din istoria atletismului : aproape 9 metri.

PREA DEVREME

— Spune, dragă Jan, ce ți s-a întîmplat ? Ești slab ca un ogar și nu te-a mai văzut nimeni de un veac. Jupînul Hrdicka care te simpatizează, vrea să-și închidă birtul „La trei lei". „Fără Jan, zice, nu mai au nici un haz serile..." Pe unde-ai fost ? Și ce-i cu tăieturile alea pe frunte ?

— Se cunoaște că ești avocat, Mirko, ai pus trei întrebări dintr-o dată. Aș putea da o mie de explicații, știi că imaginația mi-e tare fecundă. Uite, într-o seară am băut zece halbe peste program, am intrat la „Imperial", le-am spart policandrele, am bătut portarii și pe urmă a venit poliția să mă întrebe că de ce sînt rău. Am fost prezentat comisarului de sector și de atunci mi-au rămas semnele la cap. Am fost invitatul lui personal toate săptămînile astea...

— Minți, Jan. Cine nu știe că tu n-ai băut în viața ta a doua halbă, necum a zecea. Și nici n-ai avut tu bani să te duci la „Imperial"...

— Ei da, am glumit. Lucrez ceva, cunoști pasiunea mea pentru tehnică și motoare. Fac ceva atît de important încît dacă va reuși hulitul automobil va deveni ușor de condus pentru orice om cu un dram de minte. Și va fi ieftin, teribil de ieftin : mai tot supusul slăvitului imperiu austro-ungar o să-și poată lua unul. Și află că o să am suficienți bani să pot muta tot birtul „La trei lei" în locul „Imperialului"...

— Înseamnă că ai să-mi devii curînd client. Probabil că ai inventat vreo mașinărie de făcut bani și asta nu-i pe placul majestății sale imperiale...

— Nici vorbă. Un om de la „Krupp", din conducere, s-a interesat de invenția mea. A venit și acasă. M-a găsit lucrînd la un automobil stricat, luat de la boierul Hus, și mi-a promis că se întoarce peste o săptămînă cu zece mii de coroane avans pentru cheltuielile de început. M-a apucat amețeala, îți imaginezi. În viața mea n-am avut eu cu toate neamurile mele la un loc atîția bani...

— Iar aiurezi, Jan, iar îți joacă feste imaginația ta înfierbîntată. Cine dă zece mii unui student sărac și necunoscut pentru nu știu ce bazaconii? Basme de-ale tale...

— Mai întîi că nu sînt bazaconii! Invenția mea e aproape gata și, uite, am să ți-o arăt, deși mi-am spus că țin totul secret. Al doilea, pe om îl cheamă Haller, lucrează la „Krupp", vor să construiască și ei automobile, ale lor trebuie să fie nemaipomenite, mai sigure decît ale celorlalte firme de pe piață. Sînt mai mulți din direcție, de la „Krupp", împrăștiați prin toată Europa, se interesează de toate revoluțiile senzaționale în domeniul motoarelor. Și ia aminte, îmi dă zece mii doar pentru început...

— Și ce trăsnaie ai făcut tu la automobilul ăla? Că știe toată lumea cum haimanalele din piață îl țineau pe loc spre disperarea șoferului neamț, care accelera și înjura degeaba. Bietul om era mai mult pe sub burta mașinii decît la volan...

— E cam greu să-ți explic, pe voi la facultate vă învață mai mult prostii, nu prea știi ce sînt motoarele și, probabil, n-ai auzit de experiențele lui Galvani... O baterie electrică, cu doi electrozi înfipți într-un picior de broască îl fac să miște. Eu am descoperit și fenomenul invers: corpul omenesc induce în receptori curent electric. Creierul face asta: emite niște curenți biologici în tot timpul cît omul gîndește. După cum sînt gîndurile omului, curenții pot fi de diferite intensități și frecvențe. E de ajuns să-ți spun că am găsit niște curenți-cheie, care îmi pun în mișcare, printr-un mecanism, motorul automobilului. Este suficient să stau în cabina șoferului, cu o cască specială pe cap, cu niște electrozi înfipți sub piele și să gîndesc „pornim", pentru ca motorul să pornească, sau „mai repede", și automobilul accelerează. Hai cu mine!

Și Jan Kusko își duse prietenul pe o străduță dosnică din mahalaua de la marginea Pragăi, într-o curte singuratică, în care, alături de minuscula casă părintească, se mai ridica un fel de hangar din lemn, de care Jan era tare mîndru, numindu-l „atelierul" său. Avocatul știa prea bine că în atelier existau o mulțime de instrumente și dispozitive uimitoare, al căror rol și funcționare îi scăpa nu numai lui, ci și multor ingineri pricepuți. Jan va fi un mare inventator, așa spun toți, așa se spune și la școala politehnică, unde prietenul său este socotit un fel de copil teribil. Iar chestia cu automobilul condus din creier e de-a dreptul fantastică. Abia recunoscu în hangar vechiul automobil al boierului Hus, batjocura mahalalei, din tot orașul, probabil, singurul nerechiziționat pentru război.

Avea acum o cabină separată pentru șofer, fel de fel de manete și dispozitive, iar cutia motorului era de două ori mai mare.

— Urcă, îl invită Jan, deschizînd portiera din dreapta, iar el trecu pe locul șoferului. Își

legă în jurul capului un fel de cască din care ieșea un ghem de fire.

Pe Mirko îl miră lipsa volanului și a pedalelor și urmărea mîinile prietenului. Era curios să vadă cum poate porni mașina fără obișnuitul dat la manivelă. Jan pricepu, întinse mîinile spre el și motorul porni. Automabilul ieși încet din garaj, părăsi curtea, înaintă pe ulița goală, începu să meargă tot mai repede, apoi întoarse în loc, se îndreptă din nou spre casă, intră în garaj și motorul se opri.

În tot acest timp Jan a ținut mîinile încrucișate pe piept. Pe Mirko îl cuprinse o spaimă neașteptată, lucrurile i se păreau neverosimile.

— Jan Kusko, părintele Alois ar zice acum că semeni cu diavolul. Mi-e teamă de tine și de drăcovenia asta. Am în suflet presimțiri negre.

— Nu-ți fie teamă, Jiri. Am nevoie doar de timp și de bani. Iar „drăcovenia" va face să se încline în semn de respect toate capetele în fața mea, chiar și cele încoronate.

— Să-ți ajute Cel de Sus, dar prea ai depășit cu mult descoperirile obișnuite. Și creierul, știm așa de puțin despre el, s-ar putea să-ți facă vreo figură. Cred chiar că cel mai mult trebuie să te temi de „Krupp" și de ceilalți rechini. Aștia sînt capabili să-ți fure invenția și tu să nu te alegi cu nimic.

— Exclus, prietene. Am toate schemele și planurile invenției în cap și n-am să le aștern pe hîrtie niciodată. De altfel, oricum, tot nu le-ar înțelege nimeni și nici eu n-aș ști să descriu exact fenomenele astea electrice și biologice. Uite, te rog, să vii și tu sîmbătă cînd Herr Haller sosește din nou. Ai să te convingi că sînt un tip tare și că pot să mă descurc și în afaceri. Salut !

*

Ocupat cu ale lui, Mirko nu s-a dus sîmbătă la prietenul său, iar mai tîrziu vecinii i-au spus că Jan plecase din Praga. A primit de la el o singură scrisoare, în care Jan îi comunica faptul că automobilul lui funcționează tot mai bine, că a reușit să-i lărgească gama de comenzi și să micșoreze volumul aparatelor. În verificările din poligonul uzinei, mașina se comporta perfect, urma pentru el proba finală, o cursă de 2 000 de kilometri pe șosele muntoase, în sudul Germaniei. Răzbătea o oarecare teamă din scrisoarea asta ; Jan avea încredere în automobil, se temea însă de prea marea lui fidelitate, i se părea că prea răspunde exact comenzilor din creier.

Din scrisoare mai reieșea că Jan avea să-i descrie pe larg desfășurarea cursei și-și anunța întoarcerea la Praga, ca să-și sărbătorească victoria în birtul „La trei lei" și să organizeze un laborator de mecanică la Politehnică, unde fusese student.

Apoi n-a mai auzit nimic despre el pînă s-a pomenit într-o zi acasă cu un domn în vîrstă, înalt și care i s-a prezentat drept Haller de la firma „Krupp" și l-a informat că-l vizitează deoarece pare să fie singurul om cu care răposatul Jan Kusko avusese vreo legătură. „De ce răposatul ?" Deoarece în cursa de probă, la un moment dat, automobilul a părăsit fără nici un motiv șoseaua. Da, fără nici un motiv și asta după toate asigurările lui Kusko că mașina este aproape perfectă

și după toate milioanele cheltuite, cînd erau așa de aproape de o mare realizare și de beneficii uriașe.

— N-avem de loc planuri sau descrieri ale aparatelor folosite, spuse Her Haller, iar inginerii care au analizat aparatele fărîmate n-au înțeles mare lucru din ele. Vor încerca totuși să le copieze întocmai. Ne frămîntă însă accidentul în sine: de ce, de ce automobilul a părăsit șoseaua? Răspunsul la întrebarea asta s-ar putea să ne ajute să reconstruim mașina.

Mirko stătu abătut și gînditor: veselul, fermecătorul Jan Kusko n-avea să mai apară niciodată în fața prietenilor săi, cu voia bună pe care o răspîndise și cu poveștile-i fantastice. Tresări:

— La întrebarea asta pot să vă răspund eu. Creierul lui, în veșnică activitate, fantezia lui, astea i-au fost fatale. A admirat cu siguranță munții, șoseaua cu serpentinele, prăpastiile și și-a spus probabil: cu un salt aș putea trece în zbor pe muntele vecin...

— Ei și?

— Cum ei și? Mașina, fidelă, a executat comanda și a încercat să facă saltul. Pe Jan l-a luat prin surprindere și n-a avut timp să se redreseze. Era nevoie la conducerea mașinii de un altfel de om. Cred că unul obtuz, lipsit de cea mai elementară imaginație ar fi fost singurul nimerit pentru o astfel de acțiune. Sau, poate, cumva, trebuie montate niște piedici sau filtre care să selecționeze gîndurile bune de cele rele; dar pentru așa ceva aveți nevoie de un alt Jan Kusko. Știți ce? Ascultați-mi sfatul: nu vă grăbiți, mai așteptați o sută-două de ani...

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

IMPORTANT

Abonați-vă [illegible] termene cît mai lungi pe[illegible] a vă asigura con[illegible]uitatea în primirea [illegible]lecției.

[illegible]ul unui abonament este [illegible]:

- *anual* .... *24* [illegible]
- *pe șase luni* .... *12* [illegible]
- *[illegible] trei luni* .... *6* [illegible]

Abona[illegible]tele se fac prin [illegible]ficiile și agențiile PTT[illegible] și difuzorii de presă din întreprinderi, instituții, școli și licee.